

Theater Na de Dam
Atelier

HET MEISJE EN HET VOGELTJE II

Thema's: Japans krijgsgevangenenkamp, Nederlands-Indië, Soldaten, Voormalige koloniën

Locatie: Nederland, Zutphen

Door: Irene Kriek

Dit verhaal is gebaseerd op de ontmoeting tussen acht jonge Zutphenaren en Hetty, een Indische vrouw die opgroeide in een Japans krijgsgevangenenkamp. Zij vertelde over haar leven in het kamp, en het vogeltje dat haar er doorheen sleepte: Tjoesmai, een klein geel vogeltje dat heel mooi kon zingen. Hetty vond het vogeltje toen ze klein was en wist het steeds bij zich te houden. Gedurende haar hele tijd in het kamp werd Tjoesmai niet ontdekt – op één keer na.

TIP: Deze tekst is samen te lezen met HET MEISJE EN HET VOGELTJE I

PERSONAGES SAM
ROSAN
YOSAN
ROSA
DORA
CATO
PAPILLON
SIMON
(Dit zijn de makers en spelers van het project)

De acteurs staan verspreid over het toneel

ROSAN Op deze dag

PAPILLON Moeten we onverwachts op appèl

DORA Ik zie ze aankomen

Met hun samoerai zwaarden en petten met van die kleppen
Dat voorspelt niet veel goeds
Ik sta vooraan in de rij

Iedereen gaat snel in de rij staan. ROSA komt met stok als Japanse soldaat naar de groep toe. ROSA roept de Japanse bevelen, de groep voert ze uit

ROSA Kiotske

In de houding

ROSA Keree

Buigen

ROSA Nauree

Opstaan

ROSA Jasmee

Op de plaats rust

ROSA Dan moeten we tellen in het Japans

CATO Ietsj

SAM Nie

DORA San

ROSAN Sjie

SIMON Goo

YOSAN Rok

PAPILLON Schiesjie

CATO Hats

SAM Kjoe

DORA Djuu
en weer buigen
En dan
Ziet hij het vogeltje
Ik ben het vergeten
Zijn hand pakt de vogel en hij loopt weg

ALLEN Tjoesmai!

DORA De rijen af
Ik kan niet zonder die vogel

YOSAN Hetty

ROSAN Hetty nee

PAPILLON Zet het uit je hoofd

SAM Laat hem gaan

CATO Je vindt wel een nieuwe vogel

DORA Een nieuwe vogel?!
Nee
Ik verzamel al mijn moed en ga naar het Jappenkantoor

SIMON Dat is een hele nare plek

CATO 's Nachts worden daar vrouwen gemarteld

ROSAN Ik hoor ze gillen als ik 's avonds in mijn bed lig

YOSAN Dan kan ik niet meer slapen

ALLEN Tjoesmai

DORA Ik loop het trapje op, stap naar binnen
en daar zit de Japanse soldaat te schrijven aan een tafeltje

ALLEN Tjoesmai

CATO Ik buig diep

DORA Tabe tuan, sayono burun con bali

CATO Dat betekent: 'Dag meneer, ik wil mijn vogeltje terug...'

ROSAN Er gebeurt niks, hij kijkt niet op of om

CATO Maar in de kamer erachter

SIMON Heeft Tjoesmai mijn stem gehoord

YOSAN Hij begint te fluiten

ALLEN Tjoesmai

SAM Ik ren erheen
Hij zit op de leuning van de stoel
Ik pak hem er af en neem hem mee

DORA Trimakassi tuan
Wat nu?
Waar moet ik heen?

De groep loopt weg

DORA Hij komt vast achter me aan
Ik moet me verstoppen
Anders word ik opgepakt
Verrot geslagen

SAM Snel

ROSAN De wc in

YOSAN Deze

PAPILLON Deze wordt toch niet meer gebruikt

SAM Hij loopt over van stront en maden

DORA En ik wacht
tot ik ontdekt word
Ik wacht twee uur...
Er komt niemand
Ik wacht vier uur...
Nog steeds niemand
Ik heb het gered
Ik heb Tjoesmai gered

Alle spelers beelden een tableau uit met Tjoesmai

In 2022 ging de voorstelling 'Nasi Sudah Menjadi Bubur (De rijst is allang tot pap gekookt)' in première in Zutphen (regie: Irene Kriek – productiehuis: Woest Oost). Een voorstelling over de Tweede Wereldoorlog in voormalig Nederlands-Indië en de overgang naar de gewelddadige onafhankelijkheidsstrijd die daarop volgde. De voorstelling begon met een klein Indonesisch maal. Geur brengt ons terug naar onze oudste herinneringen...